

Nazwa studium przypadku	Fałszowanie dokumentacji działania wspieranego z EFS
Opis	Celem projektu była integracja na rynku pracy osób biernych zawodowo, bezrobotnych i osób poszukujących miejsca pracy, poprzez promowanie aktywnych działań w zakresie zatrudnienia regionalnego. Projekt wspierano w ramach Krajowego Sektorowego Programu Operacyjnego –Rozwój Zasobów Ludzkich na lata 2007–2013.
Przedmiotowe fundusze ESI	Europejski Fundusz Społeczny (EFS)
Rodzaj nieprawidłowości	Fałszowanie dokumentów
Mechanizm sprawozdawczy	Regionalna instytucja pośrednicząca poinformowała krajowe biuro ds. zwalczania nadużyć finansowych o swoich podejrzeniach popełnienia nadużycia finansowego w pierwszych 3 wnioskach o współfinansowanie złożonych przez dwa przedsiębiorstwa; biuro wszczęło wówczas dochodzenie i przeanalizowało dokumenty przedłożone przez beneficjentów w ich wnioskach.
Sprawozdawczość w ramach systemu zarządzania nieprawidłowościami	Nie
Znaki ostrzegawcze	<p>W listopadzie 2011 r. regionalna instytucja pośrednicząca zarządzająca programem miała podejrzenia popełnienia nadużycia finansowego w ramach 3 wniosków projektowych przedłożonych przez spółkę X (z firmą A jako jej prawnym przedstawicielem) we współpracy ze spółką Y (z firmą B jako jej prawnym przedstawicielem) w regionie północno-zachodnim państwa członkowskiego.</p> <p>W tym przypadku znaki ostrzegawcze były następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podejrzenia popełnienia nadużycia finansowego dotyczyły podpisanych oświadczeń dotyczących istnienia zasobów administracyjnych. Firma A podpisała kilka nieprawdziwych oświadczeń dotyczących istnienia zasobów administracyjnych jako przedstawiciel prawny spółki X. Firma B, przedstawiciel partnera, potwierdziła to, podpisując w imieniu spółki Y podobne oświadczenia dotyczące liczby pracowników wymienionych we wniosku o współfinansowanie. Na poparcie swoich oświadczeń dwaj przedstawiciele sfalszowali świadectwa urzędowe organów krajowych. Obejmowały one świadectwa fiskalne z podrobionym tekstem z oficjalnych świadectw. Według krajowej bazy danych obie spółki nie miały żadnych pracowników w momencie składania wniosku o współfinansowanie. W ramach swojego wniosku o współfinansowanie spółka przedłożyła jednak oficjalne

	<p>oświadczenie, w którym podała, że zatrudnia 50 pracowników. Rozbieżność ta skłoniła instytucję pośredniczącą do zgłoszenia swoich podejrzeń krajowemu biuru ds. zwalczania nadużyć finansowych. Wartość wnioskowanej dotacji dla każdego projektu wynosiła około 500 000 EUR.</p> <ul style="list-style-type: none"> Regionalna instytucja pośrednicząca podejrzewała, że spółka X i spółka Y mają tę samą wyłączną jednostkę stowarzyszoną, ponieważ jednostka ta przeniosła 99% swojego kapitału zakładowego do przedsiębiorstwa zarejestrowanego w Republice Szeszeli. To właśnie przeniesienie kapitału poza UE było sygnałem potencjalnego nadużycia finansowego. Ponieważ stanowiło to dla instytucji zarządzającej wskaźnik ryzyka nadużycia finansowego, wstrzymano proces zawierania umowy na wnioskowane 500 000 EUR na projekt z powodu braku odpowiedzi wnioskodawcy na wezwanie regionalnej instytucji pośredniczącej do złożenia wyjaśnień.
<p>Opis schematu nadużycia finansowego</p>	<p>Spółkę X i spółkę Y uważano zasadniczo za ten sam podmiot. Ubiegały się one o współfinansowanie z EFS dla 3 projektów w północno-zachodnim regionie państwa członkowskiego, wykorzystując dokumenty sfalszowane przez przedstawiciela prawnego, firmę A. Sfalszowane dokumenty obejmowały podrobione świadectwa fiskalne.</p> <p>Dalsze dochodzenie prowadzone przez krajowe biuro ds. zwalczania nadużyć finansowych ujawniło dodatkowe 14 wniosków o udzielenie dotacji w ramach finansowania unijnego o łącznej wartości 7 000 000 EUR, złożonych przez spółkę X w ramach programów regionalnych innych regionów państwa członkowskiego. Spółka X uzyskała płatności zaliczkowe w wysokości 850 000 EUR na powyższe 14 projektów. Te płatności zaliczkowe szybko wydano na pokrycie kosztów, np. wynajmu biur, sprzętu informatycznego, których nie objęto pierwotnym wnioskiem budżetowym.</p> <p>Firma A przedstawiła instytucji pośredniczącej szereg fałszywych dokumentów, aby uzasadnić sposób wydatkowania płatności zaliczkowej. Dokumenty te obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wnioski o zwrot kosztów, opatrzone pieczęcią i sfalszowanym podpisem biegłego księgowego; - umowy zawarte z różnymi przedsiębiorstwami; - faktury za transakcje gotówkowe od dostawców lub usługodawców;

	<ul style="list-style-type: none"> - potwierdzenia odbioru towaru; - dokumenty kasowe, uzasadniające wypłaty gotówkowe; - listy płac, które wydawały się być podpisane przez niektórych pracowników w ramach projektu; - wykazy z lokalizacjami projektów, przekazane przedstawicielom instytucji zarządzającej w celu zapobieżenia przeprowadzaniu kontroli na miejscu; - sprawozdania techniczno-finansowe mające na celu wykazanie realizacji działań. <p>Firma A kradła środki w niewielkich kwotach i fałszowała powyższe dokumenty z kierownikami projektu i księgową. Księgowa wykorzystywała dokumenty i oficjalne pieczętki spółek, z którymi współpracowała, do podrobienia niektórych dokumentów. W rzeczywistości żadna ze spółek nie podpisała tych dokumentów ani nie wykonała prac. Poczyniono minimalne postępy w realizacji wszelkich zadań związanych z wdrożeniem projektów. Firma A nieprawidłowo wykorzystywała środki o łącznej wysokości 215 000 EUR uzyskane w ramach płatności zaliczkowych, dokonując płatności za towary i usługi, które nie miały związku z realizacją projektu.</p>
<p>Sposób wykrycia nadużycia finansowego</p>	<p>Uzyskano dane z Biura Krajowego Rejestru Handlowego, w celu ustalenia legalności spółek i ich zdolności do prowadzenia działalności gospodarczej, oraz z terytorialnego inspektoratu pracy, w celu ustalenia dokładnej liczby pracowników obu spółek. Krajowe biuro ds. zwalczania nadużyć finansowych zweryfikowało autentyczność świadectw fiskalnych, w których stwierdzono, że beneficjenci nie mieli długów pozostałych do spłaty. Był to warunek wstępny w przypadku procedury zawarcia umowy. Sprawdzone również autentyczność oświadczeń o zgodności i kwalifikowalności złożonych w imieniu beneficjenta przez jego przedstawiciela prawnego.</p> <p>W następstwie dochodzenia krajowego biura ds. zwalczania nadużyć finansowych ustalono, że nie było wystarczających dowodów na poparcie istnienia wyłącznej jednostki stowarzyszonej spółki X oraz spółki Y. W trakcie dochodzenia znaleziono dowody na podpisanie fałszywych oświadczeń przez dwóch przedstawicieli prawnych. Było to karalne w świetle prawa krajowego.</p> <p>Krajowe biuro ds. zwalczania nadużyć finansowych zażądało wykazu wszystkich projektów, w które były zaangażowane te dwie spółki, z którego wynikało, że spółka X złożyła 14 innych wniosków o dotacje unijne. Dalsza analiza wykazała, że w tych wnioskach</p>

	<p>zastosowano ten sam sposób działania, co w poprzednim przypadku – użycie fałszywych i podrobionych dokumentów na poparcie wniosku. Krajowe biuro ds. zwalczania nadużyć finansowych poinformowało centralną instytucję zarządzającą, która anulowała wszystkie umowy o finansowanie ze spółką X, oraz Krajową Dyрекcję Antykorupcyjną, która przeprowadziła dochodzenie w sprawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawiania sfalszowanych dokumentów z zamiarem nielegalnego uzyskania środków UE; - niewłaściwego wykorzystania środków UE bez przestrzegania przepisów prawa; - przedkładania fałszywych oświadczeń; - fałszowania aktów notarialnych opatrzonych prywatnym podpisem; - współudziału i podżegania do popełnienia powyższych przestępstw. <p>W 2013 r. firmę A skazano na 11 lat pozbawienia wolności za nadużycia finansowe w przypadku wszystkich 17 projektów. Następnie w 2015 r. Państwowa Prokuratura Generalna skazała oskarżonego – firmę A – na karę 8 lat pozbawienia wolności. Oskarżony przyznał się do samodzielnego popełnienia nadużyć finansowych.</p> <p>W wyniku dochodzenia instytucja pośrednicząca uzyskała dostęp do baz danych, w tym do krajowego rejestru handlowego i bazy danych dotyczących zatrudnienia, które mogłyby być dla niej wówczas pomocne.</p> <p>W następstwie niniejszego dochodzenia nie odzyskano środków wydanych przez beneficjenta.</p>
Napotkane trudności	Aby uniknąć wykrycia podczas kontroli na miejscu, beneficjent zmienił lokalizację, w której miały być realizowane projekty. Z tego powodu nie można było przeprowadzić kontroli na miejscu.
Zidentyfikowane uchybienia	<ul style="list-style-type: none"> • Głównym napotkanym uchybieniem był brak bezpośredniego dostępu regionalnej instytucji zarządzającej do baz danych zarządzanych przez organy krajowe (podatkowych, społecznych). Później skorygowano to, aby umożliwić IZ bezpośredni dostęp do krajowych baz danych. • Zdolność beneficjenta do ciągłego ubiegania się o współfinansowanie w różnych częściach państwa przy zastosowaniu tego samego sposobu działania.